

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2018/2088(INI)

11.12.2018

STANOVISKO

Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

pro Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

ke komplexní evropské průmyslové politice v oblasti umělé inteligence
a robotiky
(2018/2088(INI))

Zpravodaj(*): Michał Boni

(*) Přidružený výbor – článek 54 jednacího řádu

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci vyzývá Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané „Umělá inteligence pro Evropu“ (COM(2018)0237),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 16. února 2017 obsahující doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku¹,
- A. vzhledem k tomu, že umělá inteligence je jednou ze strategických technologií pro 21. století, a to jak v celosvětovém měřítku, tak v Evropě, přináší pozitivní změny evropskému hospodářství a umožňuje inovace, produktivitu, konkurenceschopnost a dobré životní podmínky;
- B. vzhledem k tomu, že evropský rámec pro umělou inteligenci musí být vytvořen na základě plného dodržování základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie, a zejména zásad ochrany údajů, soukromí a bezpečnosti;
- C. vzhledem k tomu, že umělá inteligence a strojové učení zaměřené na člověka představují pro evropskou společnost výhodu a mohou pomoci řešit některé z nejnaléhavějších společenských výzev s reálným přínosem pro občany;
1. vyzývá Komisi a další příslušné orgány, aby úzce spolupracovaly s výzkumnými pracovníky zastupujícími různé disciplíny za účelem určit, podpořit a využít potenciální pozitivní účinky inovativních způsobů využívání umělé inteligence, i s cílem prozkoumat potenciální škodlivé účinky zlovolného využití či nedbalosti při využívání umělé inteligence a předcházet jim a zmírňovat je, a aby vyvinuly nástroje, opatření a normy vhodné k zajištění etické správy aplikací umělé inteligence; zdůrazňuje, že je třeba rozvíjet programy výměny znalostí, včetně přeshraničních programů, a usnadnit rozvoj společných strategií organizací občanské společnosti; konstatuje, že ve výzkumných oblastech s přesnějšími metodami by měly být určeny osvědčené postupy pro řešení problémů dvojího užití, jako je bezpečnost a soukromí, které je třeba uplatňovat na oblast umělé inteligence;
 2. zdůrazňuje skutečnost, že zlovolné nebo nedbalostní využívání umělé inteligence by mohlo ohrozit digitální bezpečnost a fyzickou i veřejnou bezpečnost, neboť by mohlo být využito k provádění rozsáhlých, cílených a vysoce účinných útoků na služby informační společnosti a související strojová zařízení, jakož i k dezinformačním kampaním, a obecně omezit právo jednotlivců na sebeurčení; zdůrazňuje, že zlovolné či nedbalostní využívání umělé inteligence by mohlo rovněž představovat riziko pro demokracii a základní práva;
 3. zdůrazňuje, že právo na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, jak je zakotveno v článcích 7 a 8 Listiny základních práv a v čl. 16 Smlouvy

¹ Přijaté texty, P8_TA(2017)0051.

o fungování Evropské unie (SFEU), se vztahuje na všechny oblasti robotiky a na všechny ostatní oblasti, v nichž lze umělou inteligenci využít, včetně analýzy dat velkého objemu, strojového učení a internetu věcí, a že právní rámec Unie pro ochranu údajů musí být v oblasti systémů umělé inteligence plně dodržován; opakuje, že podporuje akční plán Komise nazvaný „Akční plán pro finanční technologie: Za konkurenceschopnější a inovativnější evropský finanční sektor“, který zdůrazňuje úlohu, kterou může regulace hrát při usnadňování technologických inovací a při lepším pochopení inovačních obchodních modelů a vývoje na trhu tím, že regulačním orgánům umožňuje vykonávat dohled nad podniky na základě právního rámce Unie;

4. vyzývá Komisi k zajištění toho, aby jakýkoli rámec EU pro umělou inteligenci zaručoval ochranu osobních údajů, včetně zásad zákonnosti, korektnosti a transparentnosti, ochranu údajů již ve fázi návrhu a ve standardním nastavení, omezení účelu a minimalizaci údajů v souladu s právními předpisy Unie o ochraně údajů, jakož i zabezpečení, osobní bezpečnost a další základní práva, včetně práva na informace a svobodu projevu; domnívá se, že jakýkoli budoucí regulační rámec by měl být Komisí pravidelně posuzován s ohledem na nový technologický vývoj;
5. zdůrazňuje, že evropské normy pro umělou inteligenci musí být založeny na zásadách digitální etiky, lidské důstojnosti, dodržování základních práv, ochrany údajů a bezpečnosti s cílem začlenit tyto zásady již od návrhu, a přispět tak k budování důvěry mezi uživateli; zdůrazňuje, že je důležité využít potenciál EU k vytvoření silné infrastruktury pro systémy umělé inteligence založené na vysoké úrovni ochrany údajů a respektu vůči člověku; zdůrazňuje, že je třeba systematicky investovat do rozvoje budoucích potřeb odborného vzdělávání, zejména do odborné přípravy výzkumných pracovníků, a usnadnit sdílení znalostí mezi různými obory – včetně aplikované etiky – se zvláštním zaměřením na technologii umělé inteligence, robotiku a související oblasti;
6. vyzývá Komisi, aby zaujala rozhodný postoj proti vývoji a používání autonomních zbraňových systémů řízených umělou inteligencí v jakémkoli rámci EU;
7. vítá iniciativu Komise zaměřenou na vytvoření Evropské aliance pro umělou inteligenci, jejímž úkolem je vypracovat komplexní návrh etických pokynů a politických doporučení pro umělou inteligenci; zdůrazňuje význam aktivní účasti v globálních partnerstvích a fórech pro umělou inteligenci, která umožňuje sdílení znalostí a komplexní pochopení obav týkajících se ochrany údajů, transparentnosti a bezpečnosti při vývoji a zavádění systémů umělé inteligence; vítá v tomto ohledu činnost odborné skupiny na vysoké úrovni pro umělou inteligenci, která slouží jako řídicí skupina pro činnost aliance pro umělou inteligenci; vyzývá Komisi, aby zajistila účast orgánů pro ochranu údajů v této skupině na vysoké úrovni, aby práci dokončila otevřeným a transparentním způsobem a aby zveřejnila příslušné pokyny; dále Komisi vyzývá, aby pokračovala v práci na celounijním přístupu k umělé inteligenci, který bude zaměřený na člověka a člověkem řízený, a aby aktivně prosazovala vysoké standardy EU v oblasti umělé inteligence na mezinárodní úrovni;
8. zdůrazňuje, že jakýkoli systém umělé inteligence musí být rozvíjen s ohledem na zásady transparentnosti a „algoritmické odpovědnosti“ umožňující lidské pochopení jeho činnosti; konstatuje, že v zájmu budování důvěry a umožnění pokroku umělé inteligence musí být uživatelé informováni o tom, jak jsou jejich i ostatní a odvozené

údaje využívány, a o tom, kdy komunikují nebo jednají se systémem umělé inteligence a kdy s člověkem, jenž využívá podpory umělé inteligence; je přesvědčen, že to přispěje k lepšímu porozumění a důvěře mezi uživateli; zdůrazňuje, že vysvětlitelnost rozhodnutí musí být standardem EU v souladu s články 13, 14 a 15 obecného nařízení o ochraně osobních údajů; připomíná, že obecné nařízení o ochraně osobních údajů již předjímá právo být informován o postupu, jakým se údaje zpracovávají; zdůrazňuje, že podle čl. 22 obecného nařízení o ochraně osobních údajů mají jednotlivci právo na lidský zásah, pokud se jich rozhodnutí založené na automatizovaném zpracování významně dotýká;

9. zdůrazňuje, že Komise, Evropská rada pro ochranu údajů, vnitrostátní úřady pro ochranu údajů a další nezávislé orgány dohledu by tudíž měly hrát zásadní úlohu s cílem prosazovat transparentnost, náležitě zpracování, právní jistotu obecně, a specifitěji, konkrétní standardy chránící základní práva a záruky související s využíváním zpracování a analýzy údajů; vyzývá k užší spolupráci mezi orgány pověřenými dohledem nebo regulací chování v digitálním prostředí; vyzývá k přiměřenému financování a personálnímu obsazení těchto orgánů;
10. zdůrazňuje, že je důležité řešit „předpojatost vývojáře“, a tedy potřebu rozmanité pracovní síly ve všech oblastech odvětví informačních technologií, jakož i ochranné mechanismy, aby se zabránilo zohlednění předpojatosti na základě pohlaví a věku v systémech umělé inteligence;
11. zdůrazňuje, že je důležité vytvořit regulační rámec pro kontrolu algoritmů a jejich dopadu, a to včetně možnosti zapojení nezávislých auditorů pro algoritmy (nebo dokonce i „strážce softwaru“) či regulátora, který by mohl provádět šetření, co se týče automatizovaných rozhodnutí v oblasti umělé inteligence;
12. zdůrazňuje význam kvality a přesnosti údajů používaných při vývoji a využívání algoritmů, i jejich reprezentativní povahy, neboť standard těchto systémů je založen na údajích, jež se používají k jejich přípravě; poukazuje na to, že i kvalitní údaje o přípravě mohou vést k přetrvávající diskriminaci a nespravedlnosti, pokud nejsou využívány pečlivě a svědomitě; konstatuje, že používání nekvalitních, neaktuálních, neúplných nebo nesprávných údajů v různých fázích zpracování údajů může vést ke špatným prognózám a hodnocením i k předpojatosti, což může v konečném důsledku vést k porušování základních práv jednotlivců nebo k čistě chybným závěrům či nesprávným výsledkům; domnívá se proto, že je důležité v době dat velkého objemu zajistit, aby algoritmy byly připravovány na reprezentativních vzorcích vysoce kvalitních údajů za účelem dosažení statistické parity; zdůrazňuje, že i kdyby se používaly přesné a kvalitní údaje, prediktivní analýza založená na umělé inteligenci může nabídnout pouze statistickou pravděpodobnost; připomíná, že v rámci obecného nařízení o ochraně osobních údajů může mít další zpracování osobních údajů pro statistické účely, včetně přípravy umělé inteligence, za výsledek pouze souhrnné údaje, které nemohou být znovu uplatněny na jednotlivce;
13. vyzývá Komisi, členské státy a orgány pro ochranu údajů, aby vymezily a přijaly veškerá možná opatření, a co nejvíce tak omezily diskriminaci, k níž dochází prostřednictvím algoritmů, a nerovné podmínky, a předcházely jim, a aby vyvinuly pevný společný etický rámec pro transparentní zpracování osobních údajů

a automatizované rozhodování, který by mohl sloužit jako vodítko pro využívání dat a prosazování právních předpisů Unie;

14. zdůrazňuje, že v zájmu pokroku ve prospěch společnosti a životního prostředí by výzkum v oblasti umělé inteligence a další související činnosti měly být prováděny v souladu se zásadou předběžné opatrnosti a základními právy; zdůrazňuje, že každý, kdo se podílí na rozvoji, provádění, šíření a využívání umělé inteligence, by měl vzít v úvahu a respektovat lidskou důstojnost a sebeurčení i dobré životní podmínky – jak fyzické, tak i psychické – jednotlivce i společnosti jako celku, předvídat potenciální dopady na bezpečnost a přijmout náležitá opatření, která jsou úměrná úrovni ochrany, včetně rychlého zveřejnění faktorů, které by mohly ohrozit veřejnost nebo životní prostředí; zdůrazňuje, že je zapotřebí koordinovaný přístup s cílem zajistit, aby se často prováděla hodnocení založená na rizicích, co se týče systémů umělé inteligence a jejich součástí; zdůrazňuje, že je důležité navrhnout a prosazovat komplexní soubor pravidel auditu a pokynů pro vývoj a zavádění systémů umělé inteligence i mechanismů bezpečnosti a označování, jejichž cílem je zmírnit rizika porušování pravidel;
15. zdůrazňuje, že pro celkové strategie v oblasti umělé inteligence a robotiky by měly být uplatňovány tyto zásady:
 - a) Roboti a umělá inteligence jsou mnohoúčelovými nástroji. Je nepřijatelné navrhovat roboty a umělou inteligenci výhradně či primárně k zabíjení lidí nebo ke způsobování újmy lidem. Musí být zaručena individuální práva a základní svobody, zejména pokud jde o integritu člověka (fyzickou i psychickou), lidskou důstojnost a identitu. Zdůrazňuje se, že lidská bytost je důležitější než pouhý vědecký či společenský zájem.
 - b) Lidé jsou odpovědnými činiteli. Tvůrci právních předpisů by se měli ujistit, že vznikající technologie jsou v souladu se stávajícími právními předpisy a základními právy.
 - c) Roboti a umělá inteligence jakožto výrobky by měli být navrhováni tak, aby byly bezpečné, zabezpečené a aby odpovídaly svému účelu, stejně jako je tomu u ostatních výrobků.
 - d) Roboti a umělá inteligence jsou vyráběnými výtvoři. Neměli by být navrhováni klamavým způsobem, tak aby využívali zranitelné uživatele; jejich mechanická povaha by naopak měla být transparentní.
 - e) Měla by být určena osoba, která ponese za robota nebo umělou inteligenci právní odpovědnost. V případě hrubé nedbalosti v oblasti bezpečnosti a zabezpečení by výrobci měli nést odpovědnost i v případech, kdy dohody o užívání zahrnují ustanovení o vyloučení odpovědnosti.
16. Zdůrazňuje, že do procesu rozvoje umělé inteligence je třeba zapojit veřejnost; vyzývá proto Komisi, aby zveřejnila veškeré algoritmy, nástroje a technologie financované nebo spolufinancované z veřejných zdrojů jako otevřený zdroj;
17. Zdůrazňuje, že v případech, kdy rizika vznikají jako nevyhnutelná a nedílná součást výzkumu umělé inteligence, musí být vypracovány a dodržovány přísné protokoly hodnocení a řízení rizik, přičemž je třeba vzít v úvahu, že riziko újmy nesmí být větší

než riziko, k němuž dochází v běžném životě (tj. lidé nesmí být vystaveni větším rizikům než těm, jimž jsou vystaveni při běžném životním stylu).

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	10.12.2018
Výsledek konečného hlasování	+: 30 -: 0 0: 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Martina Anderson, Monika Beňová, Michał Boni, Cornelia Ernst, Romeo Franz, Nathalie Griesbeck, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Sophia in 't Veld, Dietmar Köster, Juan Fernando López Aguilar, Roberta Metsola, Claude Moraes, Péter Niedermüller, Ivari Padar, Giancarlo Scottà, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Helga Stevens, Bodil Valero, Harald Vilimsky, Josef Weidenholzer
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Marek Jurek, Jean Lambert, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Barbara Spinelli, Axel Voss
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Lucy Anderson, Margrete Auken, Anthea McIntyre

**JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

30	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Sophia in 't Veld, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz
ECR	Jussi Halla-aho, Marek Jurek, Anthea McIntyre, Helga Stevens
ENF	Giancarlo Scottà
GUE/NGL	Martina Anderson, Cornelia Ernst, Barbara Spinelli
PPE	Michał Boni, Monika Hohlmeier, Roberta Metsola, Csaba Sógor, Axel Voss
S&D	Lucy Anderson, Monika Beňová, Dietmar Köster, Juan Fernando López Aguilar, Claude Moraes, Péter Niedermüller, Ivari Padar, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
VERTS/ALE	Margrete Auken, Romeo Franz, Jean Lambert, Bodil Valero

0	-

1	0
ENF	Harald Vilimsky

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se